

در اغلب موارد، این حدیث را این‌گونه برداشت می‌کنیم که تا می‌توانیم به کودکانه آموزش دهیم تا این فرصت و ویژگی طلایی یعنی، ماندگار شدن اطلاعات در سنین کودکی را از دست ندهیم. حال آنکه به موازات نقش بستن آموزش‌های صحیح و ماندگار شدن آن‌ها در ذهن کودک، باید مراقب آسیب‌ها (آموزش‌های غلط) و توصیه‌های برنامه و فعالیت‌های آموزشی اشتباه هم بود؛ زیرا وقتی به سخن مذکور و حکیمانه حضرت علی(ع) با دقت توجه می‌کنیم، درمی‌یابیم که آموزش‌های دوران کودکی لزوماً فقط مطالب صحیح و مطلوب نیستند بلکه آموزش‌های غلط نیز می‌توانند ماندگار شوند.

خشت اول گر نهد معمار کج،

تا ثریا می‌رود دیوار، کج

این نگرش دقیق به مراقبت در مسائل دینی،

سوگند مربی دلسوز

یافته‌های نزدیک به سه دهه فعالیت در عرصه آموزشی و پرورشی و پیش‌دبستانی به‌ویژه در زمینه بسیار مهم تربیت‌مربی می‌تواند محل اتکایی برای پرداختن به این پرسش اساسی باشد که چگونه می‌توانیم در کودکانمان نسبت به فعالیت‌های آموزشی تربیتی نگرش و باور صحیح ایجاد کنیم.

لازم است مربی به چه نگرشی نسبت به کودک برسد که نتیجه آن علاقه‌مندی کودک نسبت به فعالیت‌های آموزشی و تربیتی باشد؟ پاسخ به این سؤال‌ها ابعاد گوناگونی دارد اما نوشتار پیش رو به یکی از جنبه‌های مهم آن مبنی بر نقش و نگرش مربی توجه کرده است. انگیزه‌های دیگر برای نوشتن این مقاله فصل زمستان است. در این فصل سال، فعالیت‌های آموزشی و پرورشی مربیان دلسوز به نیمه راه و نزدیک به پایان می‌رسد. به همین منظور، ضروری است برنامه‌ها و فعالیت‌هایمان به جمع‌بندی و خروجی مطلوبی برسد؛ به‌ویژه برای فعالیت‌هایی که به جنبه‌های تربیتی مربوط می‌شوند. به راستی، پاسخ ما مربیان به پرسش‌های فوق چه خواهد بود؟

کلیدواژه‌ها: کودک پیش‌دبستان، موفقیت، ماندگاری آموخته‌ها، نقش و نگرش مربی

در نظام ما و نهادهای گوناگون اجتماعی، آموزشی، پزشکی و... وقتی افراد به مدارج بالا و موقعیت‌های مهم و حساس تشخیص و تصمیم‌گیری یا قضاوت می‌رسند، باید خود را متعهد به تحقق اهداف و باورها بدانند تا بر این مبنا جهت‌گیری‌ها، اقدامات و تصمیمات ایشان قابل ارزیابی باشد. مثلاً وکلای مجلس، قضات و یا جامعه پزشکیان باید خود را مکلف به رعایت مرامنامه‌هایی بدانند که به‌واسطه تحقق آن‌ها می‌توان فعالیت‌های آنان را کنترل و ارزیابی نمود. معمولاً این مرامنامه‌ها با عناوین میثاق یا سوگند تعهد مطرح می‌شوند.

به نظر شما، سوگند مربیان آن هم در دوره پیش‌دبستانی چیست؟ شاید این جمله معروف و حدیث نورانی امیر کلام، امام علی(ع) را یادشیده باشیم که:

الْعِلْمُ فِي الصَّغَرِ كَالنَّفْسِ فِي الْحَجَرِ؛

آموزش‌های دوران کودکی مانند نقش روی سنگ ماندگارند.

با توجه به تأثیرپذیری و ماندگاری آموخته‌های کودک پیش‌دبستان، لازم است مربی در محیط نگرشی، در تعامل با کودک به چه باوری برسد؟ چه دغدغه‌های باید داشته باشد و بالاخره چه نگرش و باوری باید نسبت به کودکان پیش‌دبستانی خود داشته باشد؟ بدیهی است پیش از آموزش و مهارت، این نگرش‌ها هستند که در تصورات فراگیرنده تأثیر می‌گذارند. از این جهت، نگرش مربی به کودکان نقش بسزایی در تصورات کودکان وی خواهد داشت. اگر نگرش و باور مربی این باشد که همه کودکان تحت آموزش وی باید احساس خوب و خوشایندی از یادگیری و تعامل با او داشته باشند، موفقیت و لذت بردن در فرایند تعلیم و تربیت را حق کودکان می‌داند و خود را به تحقق این سوگند ملزم می‌کند که:

«در برنامه و فعالیت‌های آموزشی و پرورشی دوره پیش‌دبستان، به‌ویژه فعالیت‌های دینی و قرآنی، همه کودکان من حق دارند طعم شیرین موفقیت را بچشند».

منبع

راهنمای برنامه و فعالیت‌های آموزشی و پرورشی پیش‌دبستان مصوب شورای عالی آموزشی و پرورشی، ۱۳۹۱.

تربیتی و قرآنی بسیار عمیق و قابل تأمل است و اشاره بدان دارد که ممکن است تصورات غلط از آموزش‌های ریاضی، علوم و... به کودک آن قدر لطمه نزنند که آموزش‌های نادرست در عرصه‌های دینی و قرآنی لطمه می‌زنند. برای پیشگیری از چنین آسیب جدی و ماندگاری، راهکارهای گوناگونی قابل طرح است که یکی از مهم‌ترین آن‌ها نقش و نگرش مربی است. در مقوله نقش مربی می‌توان به حساسیت‌ها و قدرت‌های حرفه‌ای مربی و توانایی علمی، و قابلیت ارتباط مؤثر و سازنده او با کودک و به‌ویژه نقش الگویی مربی از یک‌سو و نگرش او از سوی دیگر، توجه نمود.

